

Psykoterapeutisk afsnit F4
PSYKIATRISK CENTER FREDERISKBERG

UNDERVISNINGSFORLØB (Psykoedukation)

- undervisning i den kognitive forståelse af egen psyke

Modul 1: Lær din psyke at kende: dine tanker, følelser, krop og adfærd

Modul 2: Angst

Modul 3: Depression og personlighedsforstyrrelser

MODUL 2: Angst

MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?

MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?
- Hvorfor opleves angst?

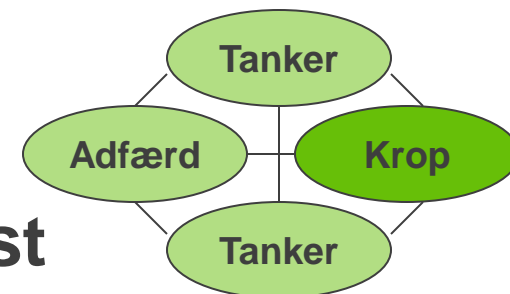
MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?
- Hvorfor opleves angst?
- Hvordan behandles angst kognitivt?

MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?

Kropslige symptomer ved angst

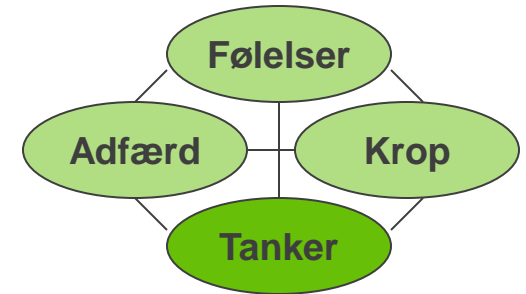
Automatisk fysiologisk respons (kæmp, flygt og frys)

- Hurtigere puls
- Øget svedproduktion
- Hurtigere vejrtrækning
- Øget blodtryk
- Musklerne trækker sig sammen og spændes
- Øget årvågenhed
- Blodet søger fra arme og ben mod hoved og bryst
- Pupillerne udvider sig

Kropslige symptomer ved angst - fortsat

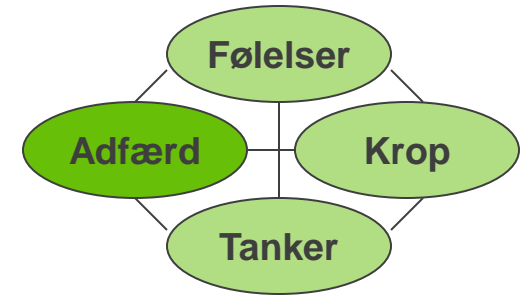
- Uro/sitren
- Svimmelhed
- Munden bliver tør
- Tarmene tømmer sig
- Kvalme
- Spændinger
- Tunnelsyn/ synsforstyrrelser
- Blodet størkner hurtigere

Typiske tanker ved angst

'HVAD NU HVIS...' – forestillinger om fare

- Katastrofetanker
"flyet styrter ned eller eksploderer?"
"jeg kører galt?"
- Manglende mestring
"jeg kan ikke finde ud af det?"
"jeg aldrig klarer det?"
- Angst for at dø/blive syg / bekymringer
"jeg dør?"
"jeg er ved at blive sindssyg?"
"jeg bliver snavset og bliver syg?"

Typisk adfærd ved angst i situationen

- Stivner
- Sidder ned
- Gør sig klar til at kæmpe (muskelspændinger)
- Skælder ud
- Løber væk
- Søger lægehjælp
- Prøver at kontrollere begivenheder
- Ryger, drikker, osv. (for at slappe af)

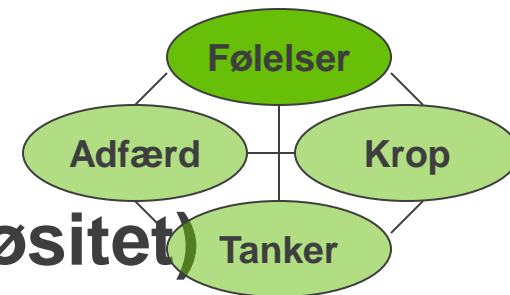
Forskellige former for angst (F40-49)

- Panikangst
- Socialfobi
- Generaliseret angst
- OCD (Obsessive Compulsive Disorder)

- Helbredsangst
- Belastningsreaktioner
- PTSD (Post Traumatic Stress Disorder)
- F60.6 Ængstelig (evasiv) personlighedstruktur

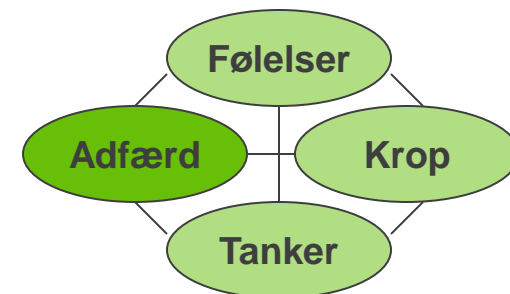
MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?
- Hvorfor opleves angst?

Angst (kaldes også frygt, nervøsitet)

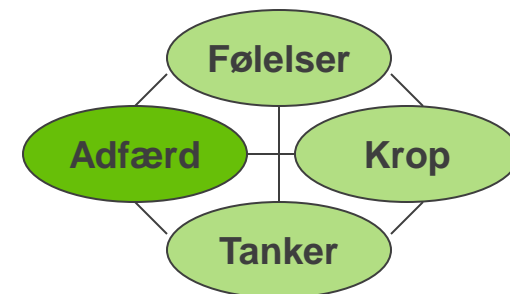
- er en følelse
- er en naturlig reaktion på fare
- forsvinder, når faren er overstået
- ved reel fare er angsten hensigtsmæssig
- ved "indbildt" eller "overdreven" fare er angsten uhensigtsmæssig
- er ikke farlig men kan opleves som ubehagelig
- oplevelse af trussel kan være af fysisk, social eller psykisk karakter

Sikkerhedsadfærd

Sikkerhedsadfærd (hvad gør man for at sikre sig mod ubehag)

- har altid beroligende medicin med
- altid sætter sig tæt ved udgangen af.....
- sidde tæt ved nogle man kender
- drikke alkohol inden man skal til fest
- gå med en vandflaske i hånden
- tjekkeadfærd – døre, vinduer m.m
- kun gøre ting sammen med andre

Undgåelsesadfærd

Undgåelses-adfærd (hvad gør man helt at undgå ubehag)

- tager ikke til sociale arrangementer
- tager ikke bus og tog (i hvert fald ikke i myldretiden)
- melder sig syg fra arbejde
- få andre til at handle ind for en
- undgår at sige sin mening
- bestiller ikke tid til læge eller tandlæge

MODUL 2: Angst

- Hvad er typiske angstsymptomer?
- Hvorfor opleves angst?
- Hvordan behandles angst kognitivt?

Angsthierarki

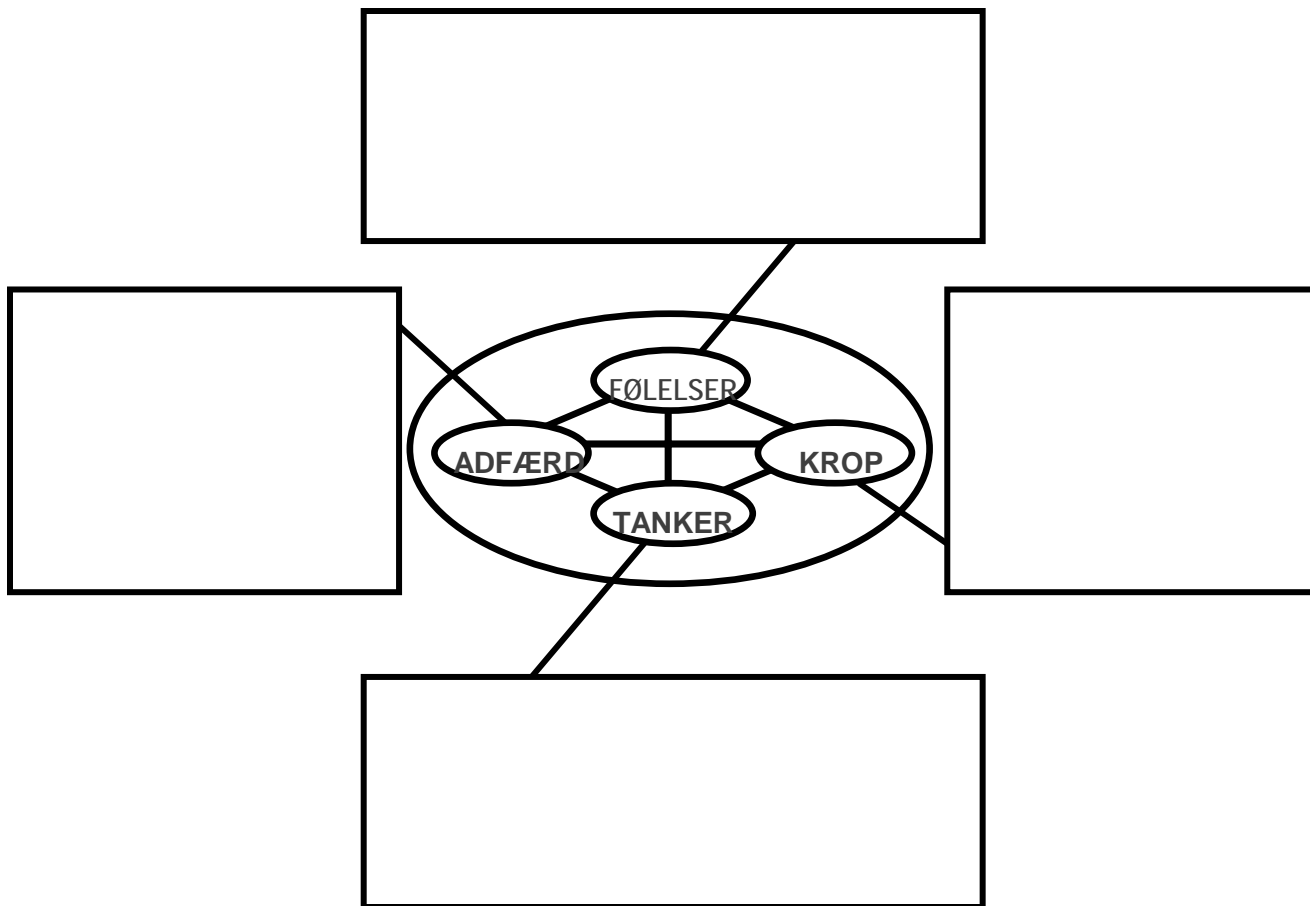

Øvelse - angsthierarki

- Se udleverede ark, og begynd udfyldning af arket efter vejledningen.

Kognitiv model - "Diamanten"

Kritisk situation (hvor, hvornår, med hvem, hvad):

Centrale teknikker

- **Eksponering**
- Responsprævention
- Omstrukturering
- Adfærdseksperimenter
- Krop, afspænding og mindfulness

Eksponering

At hjælpe sig selv ud af angsten ved:

... at udsætte sig selv for den!...

- For eksempel
  - At tage metro, selvom man fik et angstanfald sidst der
  - At tage til forelæsning på sin skole, selvom man får ubehag
  - At turde tænke ubehagelige tanker, uden at forsøge at skubbe dem væk
  - Graderet eksponering/flooding

Respons prævention (ved Ocd)

At få standset tvangshandlinger ved:

At standse dem!

- For eksempel
  - At stoppe med at vaske hænder eller mindske dette
  - At stoppe med at tælle eller mindske dette
  - osv

Omstrukturering

Det vil sige, at undersøge om det vi tænker er realistisk og nuanceret ved

... at stille spørgsmål til det vi tænker...

- For eksempel
  - Hvilke beviser er der? (for og imod)
  - Kan der være en anden fortolkning af situationen?
  - Hvad ville jeg tænke, hvis jeg ikke var så angst?
  - Hvad ville jeg sige til en god ven, som var i samme situation?
  - ...

Krop, afspænding og mindfulness

At lære at tackle kropslige angstsymptomer ved:

At mærke dem!

- For eksempel
  - Systematisk fysisk afspænding (specielt ved BAT)
  - Åndedrætsøvelser
  - Interoceptiv eksponering
  - Mindfulness øvelser til psykisk afspænding

Litteratur

- **Følelser med fornuft** – at styre hvad du føler ved at styre hvad du tænker : Dennis Greenberger og Christine A. Padesky, Nye Psykologisk Perspektiver, Klim, 2008

HJEMMEOPGAVE

- - Arbejde videre med angsthierarkiet